

Regionaal Programma Basisvaardigheden

Gemeente Gorinchem, Gemeente Molenlanden, Gemeente
Vijfheerenlanden

Voorwoord

Met trots presenteren wij het nieuwe Regionaal Programma Basisvaardigheden voor de periode 2025-2029. De afgelopen jaren hebben we, samen met onze partners binnen de gemeenten, al veel bereikt op het gebied van lezen, rekenen en digitale vaardigheden. Toch blijkt dat nog steeds niet iedereen volwaardig kan meedoen in onze samenleving, zowel landelijk als in onze eigen gemeenten. Daarom blijven we ons, samen met onze partners, inzetten op het versterken van basisvaardigheden en het zoeken naar mensen met een verminderde ontwikkeling van basisvaardigheden. In dit plan spreken we vanuit 'we', want enkel samen kunnen we het verschil maken. Met we bedoelden we dus de gemeenten en alle betrokken netwerkpartners.

In 2019 werd het Taalpact vastgesteld voor een periode van vijf jaar. Dit pact, opgesteld en ondertekend door gemeenten en maatschappelijke partners, heeft geleid tot concrete resultaten en belangrijke mijlpalen. We hebben samen veel inwoners bereikt en ondersteund in hun taalontwikkeling.

Toch blijft laaggeletterdheid een terugkerend thema, omdat er in Nederlands nog steeds een grote groep mensen is die niet voldoende basisvaardigheden heeft. Door de jaren heen hebben we de focus verbreed: meedoen in de maatschappij gaat niet alleen over lezen en schrijven, maar ook over rekenen en digitale vaardigheden. Daarom spreken we niet langer van een Taalpact, maar van een programma Basisvaardigheden.

Dit programma is, net als het Taalpact, tot stand gekomen met waardevolle input van onze maatschappelijke partners. Samenwerking blijft hierin essentieel, want alleen samen kunnen we écht het verschil maken. Ons uitgangspunt blijft: "Als ik wil, dan kan en mag ik meedoen."

Attie Mager | wethouder basisvaardigheden Gorinchem

Datum ondertekenen

Handtekening

Harmen Akkerman | wethouder basisvaardigheden Molenlanden

Datum ondertekenen

Handtekening

Kees Bel | wethouder basisvaardigheden Vijfheerenlanden

Datum ondertekenen

Handtekening

Inleiding

In Nederland heeft 15,9% van de 16- tot 65-jarigen lage taalvaardigheden. Dit betekent dat zij moeite hebben met het lezen van langere teksten, het toepassen van kennis en het vergelijken van verschillende soorten informatie. Daarnaast beschikt 15,5% in dezelfde leeftijdsgroep over lage rekenvaardigheden. De overlap tussen beide groepen is groot: acht op de tien mensen met lage taalvaardigheden hebben ook moeite met rekenen. In absolute aantallen gaat het om ongeveer 2,2 miljoen volwassenen in Nederland die laaggeletterd zijn en/of een laag rekenniveau hebben.

Laaggeletterdheid is dus een aanzienlijk maatschappelijk probleem. Veel mensen schamen zich ervoor en proberen het te verbergen. De gevolgen kunnen groot zijn: beperkte digitale-, lees- en rekenvaardigheden, minder kansen op de arbeidsmarkt, werkloosheid, schulden en zelfs een slechtere gezondheid. De maatschappelijke kosten hiervan worden landelijk geschat op ongeveer € 1,3 miljard per jaar. Uit de PISA-resultaten van 2022 blijkt bovendien dat de leesvaardigheid van Nederlanders is verslechterd ten opzichte van andere EU-landen.¹

Naast laaggeletterdheid zijn er ook inwoners die moeite hebben met rekenen en digitale vaardigheden, waardoor ze niet volledig kunnen deelnemen aan de samenleving. Daarom spreken we niet alleen over laaggeletterdheid, maar over basisvaardigheden in bredere zin.

Dit speelt ook in onze regio: in de gemeenten Vijfheerenlanden, Molenlanden en Gorinchem zijn er inwoners die niet volwaardig kunnen meedoen omdat zij onvoldoende basisvaardigheden hebben. Om hier actief mee aan de slag te gaan, werd in 2019 het Taalpact voor de regio Gorinchem opgesteld, in samenwerking met verschillende maatschappelijke partners. Dit pact liep in 2024 af, maar de urgentie blijft. Daarom lanceren we een nieuw programma Basisvaardigheden. Dit programma richt zich op drie actielijnen:

1. Basisvaardigheden & werk
2. Basisvaardigheden & gezin
3. Toegankelijke dienstverlening & eenvoudig communiceren

Als gemeenten willen we uitdragen dat leren en ontwikkelen leuk én waardevol is. We streven naar een samenleving waarin iedereen op zijn eigen manier mee kan doen. Dit programma is regionaal opgezet, maar iedere gemeente geeft hieraan een eigen lokale invulling en legt accenten op specifieke speerpunten.

Missie

Onze missie voor de regio Gorinchem is dat iedereen beschikt over voldoende basisvaardigheden – taal, rekenen en digitale vaardigheden – om volwaardig deel te nemen aan de samenleving. Voor degenen bij wie dit (nog) niet lukt, zorgen we ervoor dat zij weten waar en hoe ze ondersteuning kunnen krijgen. Omdat we willen dat iedereen de kans krijgt om mee te doen, zetten we ons actief in voor het stimuleren en versterken van basisvaardigheden in de regio Gorinchem.

De rol van gemeente en bibliotheek

Gemeenten ontvangen via de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) jaarlijks een specifiek budget voor de regionale aanpak van volwasseneneducatie en het tegengaan van laaggeletterdheid. Dit budget moet worden besteed aan opleidingen gericht op taal-, reken- en digitale vaardigheden.

De gemeente Gorinchem fungeert als contactgemeente en heeft de regierol binnen de arbeidsmarktregio Gorinchem. Dit betekent dat Gorinchem, in samenwerking met de gemeenten Vijfheerenlanden en Molenlanden, verantwoordelijk is voor het organiseren van een passend regionaal educatieaanbod en het maken van afspraken met educatieve aanbieders. Daarbij spelen twee bibliotheekorganisaties een belangrijke rol:

- Bibliotheek AanZet (voor Gorinchem en Molenlanden)
- Bibliotheek Lek & IJssel (voor Vijfheerenlanden)

¹ PISA rapport 2022, p.52

Door de regionale samenwerking kunnen de gemeenten een breder en beter afgestemd educatieaanbod realiseren. Daarnaast wordt het educatiebeleid zo veel mogelijk verbonden met andere onderdelen van het sociaal domein, zoals werk, inburgering, opgroeien en gezondheid.

Rol van Stichting Lezen en Schrijven

Stichting Lezen en Schrijven heeft in veel gemeenten hierbij een ondersteunende rol. Zij helpen gemeenten en netwerken om hun lokale aanpak goed neer te zetten en te borgen en doen dit in opdracht van het ministerie van OCW.

De stichting volgt hierin de lokale koers die de gemeente vanuit de regierol neerzet en ondersteunen en adviseren om tot een duurzame aanpak te komen. Hierbij delen zij goede voorbeelden uit het land, doen onderzoek naar verschillende aanpakken en verspreiden de kennis die dat oplevert. Alles is erop gericht om uiteindelijk de inwoners met beperkte basisvaardigheden verder te helpen en hen te kunnen laten meedoen in de samenleving.

Educatiebudget en doelgroepen

Het WEB-budget voor educatie is bedoeld voor volwassenen die niet inburgeringsplichtig zijn en wordt ingezet voor zowel formeel als non-formeel onderwijs:

- Formeel onderwijs: Dit onderwijs wordt aangeboden door erkende taalaanbieders en uitgevoerd door professionele docenten, soms met ondersteuning van vrijwilligers. Het doel is het behalen van een hoger taalniveau, vaak met een certificaat of diploma als resultaat.
- Non-formeel onderwijs: Dit betreft georganiseerd leren in een minder gestructureerde omgeving, zonder verplichting tot het behalen van een diploma. Denk aan cursussen in bibliotheken, wijkcentra of werkplekleren. Zowel professionals als vrijwilligers kunnen hierin een rol spelen.

Uitvoering en monitoring

Het programma Basisvaardigheden is ontwikkeld in samenwerking met regionale partners. Om de voortgang te bewaken en te verbeteren, organiseren de gemeenten elk kwartaal een netwerkbijeenkomst met alle betrokken partijen. Tijdens deze bijeenkomsten wordt de stand van zaken besproken, wordt gestuurd op inhoudelijke en financiële resultaten en worden de resultaten geëvalueerd en waar nodig bijgestuurd.

Daarnaast wordt er gewerkt met subsidieaanvragen van betrokken organisaties. In deze aanvragen wordt specifiek gekeken naar de bijdrage van de partijen aan de doelstellingen van het programma Basisvaardigheden. Op deze manier zorgen we ervoor dat middelen effectief worden ingezet en zoveel mogelijk inwoners kunnen profiteren van het educatie aanbod.

Financiën

De gemeente Gorinchem draagt namens de arbeidsmarktregio de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de Volwasseneneducatie (WEB) en de verantwoording van de besteding van de Rijksmiddelen.

Van het totale rijksbudget wordt:

- 40% ingezet voor formele educatietrajecten, gericht op taal, rekenen en digitale vaardigheden met als doel het behalen van een diploma of certificaat.
- 60% gereserveerd voor non-formele educatietrajecten, zoals laagdrempelige cursussen en trainingen die bijdragen aan taal- en digitale vaardigheden, zonder dat hier een erkend diploma of certificaat aan verbonden is.

De Rijksmiddelen worden jaarlijks beschikbaar gesteld, meestal in de maand november.

Budgetten voor de gemeenten Gorinchem, Molenlanden en Vijfheerenlanden	Bedrag	Periode	Percentage van Totaal budget
Totale Rijksbudget (WEB)	€ 662.987	2025	100%
Formele Educatietrajecten	€ 300.000 ²	2025	40%
Non-formele Educatietrajecten	€ 400.000 ³	2025	60%
Regio	€ 432.000	2024-2028	100%
Regio Deal	€ 140.000 ⁴	2024-2028	32%
AMR en AVRES	€ 292.000 ⁵	2024-2028	68%

² Aanbesteding 2024-2028

³ Subsidieplafond non-formeel web 2025

⁴ [file](#) geraadpleegd op 10 februari 2025

⁵ AVRES ambitie fond 2024

Actielijnen

In het Programma Basisvaardigheden zetten we in op drie actielijnen. Deze actielijnen zijn in samenwerking met verschillende wethouders, partners en gemeenten tot stand gekomen.

Bij elke actielijn wordt uitgelegd wat we verstaan onder de actielijn, wanneer we tevreden zijn, waar we op inzetten en welke acties bij de lijn horen. In de bijlage is een begrippenlijst toegevoegd met termen die in de actielijnen worden genoemd.

Actielijn 1: Basisvaardigheden en werk

In een samenleving waarin taal en communicatie steeds belangrijker worden, is het essentieel dat iedereen op de werkvloer goed mee kan doen. Toch heeft een aanzienlijk deel van de beroepsbevolking moeite met lezen, schrijven en digitale vaardigheden. Dit heeft niet alleen impact op hun dagelijkse werk, maar ook op hun veiligheid, doorgroeimogelijkheden en duurzame inzetbaarheid.

Voor werkgevers kan laaggeletterdheid leiden tot minder productiviteit, hogere foutmarges en een groter risico op misverstanden. Tegelijkertijd is het voor werknemers vaak niet haalbaar om naast een volle werkweek een taal cursus te volgen. Daarom is het van belang dat werkgevers worden ondersteund bij het herkennen van laaggeletterdheid en het bespreekbaar maken daarvan. Dit wordt gedaan door taalvaardigheid direct op de werkvloer wordt versterkt, op een manier die past bij de werkomgeving en het ritme van werknemers.

Actielijn 1: Basisvaardigheden en werk – Doelen

- Werknemers kunnen hun taalvaardigheid verbeteren zonder extra belasting naast hun werk, waardoor ze beter functioneren en meer kansen krijgen binnen hun baan.
- Werkgevers worden actief betrokken bij het herkennen en aanpakken van laaggeletterdheid, waardoor meer werknemers de kans krijgen om zich te ontwikkelen.
- Werkgevers herkennen laaggeletterdheid eerder en kunnen hun personeel direct doorverwijzen naar passende ondersteuning.
- Een goed functionerend netwerk waarin werkgevers en ondersteunende partijen elkaar makkelijk vinden en laaggeletterdheid structureel wordt aangepakt.
- Een inclusieve arbeidsmarkt waarin taalvaardigheid geen belemmering vormt, maar juist een kans biedt voor groei en ontwikkeling.

Taal als sleutel tot een sterke en inclusieve arbeidsmarkt

Iedereen moet de kans krijgen om volwaardig mee te doen op het werk. Maar voor werknemers die moeite hebben met lezen en schrijven kan dit een uitdaging zijn. Laaggeletterdheid heeft invloed op het functioneren, de doorgroeimogelijkheden en de duurzame inzetbaarheid van werknemers. Tegelijkertijd is het voor veel werknemers niet haalbaar om naast een volle werkweek nog een taal cursus te volgen. Daarom investeren we in het aanbieden van taalcursussen op de werkvloer, binnen of vlak voor of na werktijd, en afgestemd op de werkomgeving.

- Beoogd resultaat: Werknemers kunnen hun taalvaardigheid verbeteren zonder extra belasting naast hun werk, waardoor ze beter functioneren en meer kansen krijgen binnen hun baan.

Werkgevers als sleutelpartner in de aanpak van laaggeletterdheid

Werkgevers spelen een cruciale rol in het aanpakken van laaggeletterdheid. Niet alleen voor hun werknemers, maar ook in hun eigen belang: taalvaardigere werknemers werken veiliger, productiever en kunnen makkelijker doorgroeien. We stimuleren werkgevers daarom om laaggeletterdheid te signaleren en hun personeel passende opleidingsmogelijkheden aan te bieden. Daarbij richten we ons in het bijzonder op sectoren waar laaggeletterdheid relatief veel voorkomt, zoals de industrie, de bouw, schoonmaak, de groene sector, horeca en de zorg.

Om dit proces te ondersteunen, werken we aan een *regionaal werkgeversakkoord* met een gecoördineerde aanpak. Dit betekent dat werkgevers hulp krijgen bij het screenen van laaggeletterdheid, het aanvragen van subsidies en de implementatie van taalprogramma's op de werkvloer.

- Beoogd resultaat: Werkgevers worden actief betrokken bij het herkennen en aanpakken van laaggeletterdheid, waardoor meer werknemers de kans krijgen om zich te ontwikkelen.

Bewustwording en structurele ondersteuning op de werkvloer

Veel werkgevers zijn zich niet bewust van de impact van taalvaardigheid op de werkvloer. Daarom zetten we in op voorlichting en training, zodat zij signalen van laaggeletterdheid kunnen herkennen en weten hoe ze ondersteuning kunnen bieden. We zorgen ervoor dat werkgevers via het *Regionaal Werkcentrum* en andere partners toegang hebben tot begeleiding en middelen.

Daarnaast is het belangrijk dat het taalaanbod structureel beschikbaar is. Dit betekent dat er voldoende cursussen en trainingen worden aangeboden, niet alleen in de vrije tijd van werknemers, maar juist ook op of rond de werkvloer. Dit verlaagt de drempel en zorgt ervoor dat werknemers daadwerkelijk kunnen deelnemen.

- Beoogd resultaat: Werkgevers herkennen laaggeletterdheid eerder en kunnen hun personeel direct doorverwijzen naar passende ondersteuning.

Een sterk netwerk voor samenwerking en kennisdeling

Het aanpakken van laaggeletterdheid vraagt om een gezamenlijke inspanning. Daarom bouwen we aan een sterk netwerk van werkgevers, het *Regionaal Werkcentrum*, taalaanbieders en partners binnen het sociaal domein. Door goede samenwerking zorgen we ervoor dat ondersteuning beter aansluit op de praktijk en werkgevers eenvoudig de weg vinden naar beschikbare hulp.

Ook zetten we in op een structurele aanpak voor vroegsignalering. Dit betekent dat werkgevers niet alleen signalen van laaggeletterdheid herkennen, maar ook daadwerkelijk stappen ondernemen om hun werknemers te helpen. Binnen ons *taalnetwerk* zorgen we ervoor dat betrokken partijen en gemeenten goed vertegenwoordigd zijn en werkgevers proactief ondersteunen.

- Beoogd resultaat: Een goed functionerend netwerk waarin werkgevers en ondersteunende partijen elkaar makkelijk vinden en laaggeletterdheid structureel wordt aangepakt.

Samen werken aan een inclusieve en veerkrachtige regio

Door werkgevers te betrekken, taalaanbod op de werkvloer te versterken en samen te werken in een breed netwerk, zorgen we ervoor dat meer werknemers de kans krijgen om hun taalvaardigheid te verbeteren. Dit vergroot niet alleen hun kansen op werk en doorgroei, maar draagt ook bij aan een veiligere en productievere werkomgeving. Zo bouwen we samen aan een regio waarin iedereen kan meedoen, zich kan ontwikkelen en volwaardig kan bijdragen aan de samenleving.

- Beoogd resultaat: Een inclusieve arbeidsmarkt waarin taalvaardigheid geen belemmering vormt, maar juist een kans biedt voor groei en ontwikkeling.

Samen werken aan een taalvaardige en sterke arbeidsmarkt

Taal mag geen belemmering zijn om goed mee te doen op het werk. Door laaggeletterdheid op de werkvloer aan te pakken, zorgen we ervoor dat werknemers zich zekerder voelen, beter functioneren en meer kansen krijgen om door te groeien. Werkgevers spelen hierin een grote rol en krijgen de ondersteuning die ze nodig hebben om laaggeletterdheid te signaleren en werknemers passend taalaanbod te bieden.

Door samen te werken met het Regionaal Werkcentrum, taalaanbieders en andere partners, zorgen we ervoor dat leren toegankelijk en haalbaar wordt, bijvoorbeeld door cursussen aan te bieden tijdens

of rondom werktijd. Zo wordt het makkelijker voor werknemers om hun vaardigheden te verbeteren zonder dat dit ten koste gaat van hun werk of privéleven.

Met deze aanpak maken we taal niet langer een obstakel, maar juist een kans. We creëren een arbeidsmarkt waarin iedereen de mogelijkheid krijgt om zich te ontwikkelen en waarin bedrijven profiteren van een sterkere, productievere en meer betrokken werkvloer.

Actielijn 2: Basisvaardigheden en gezin

In de regio Gorinchem zetten we ons in voor een samenleving waarin iedereen de kans krijgt om zich te ontwikkelen. Taal en rekenen zijn essentiële vaardigheden om volwaardig mee te doen, zowel op school als in het dagelijks leven. Daarom werken we aan een stevige basis voor gezinnen, waarin ouders en kinderen samen groeien. Door in te zetten op laagdrempelige ondersteuning en betere samenwerking tussen onderwijs, zorg en welzijn, helpen we niet alleen de huidige generatie, maar zorgen we er ook voor dat de volgende generatie sterker van start gaat.

Vroegtijdige signalering en bewustwording

Een sterke basis begint bij de juiste ondersteuning op het juiste moment. Niet iedereen vindt het vanzelfsprekend om kinderen te begeleiden in hun taal- en rekenontwikkeling. Soms spelen taalbarrières of beperkte basisvaardigheden een rol, soms ontbreekt het aan kennis over hoe kinderen thuis gestimuleerd kunnen worden. Daarom zetten we in op bewustwording en vroegtijdige signalering.

Professionals in de jeugdgezondheidszorg, kinderopvang en het onderwijs spelen hierin een belangrijke rol. Zij komen als eersten in contact met gezinnen en kunnen signalen oppikken wanneer er extra ondersteuning nodig is. Om hen hierin te versterken, bieden we trainingen aan over het herkennen van laaggeletterdheid en het bespreekbaar maken van ondersteuning. Daarnaast zorgen we voor voorlichting en informatie die bijdragen aan een leerrijke omgeving, zoals ouderbijeenkomsten en nieuwsbrieven met praktische tips.

Door ouders en professionals beter te informeren en ondersteunen, zorgen we ervoor dat eventuele problemen vroeg worden gesignaleerd en dat gezinnen weten waar ze terecht kunnen voor hulp.

- Beoogd resultaat: Een groter bewustzijn over het belang van taal en basisvaardigheden, waardoor problemen eerder worden herkend en gezinnen sneller de juiste ondersteuning krijgen.

Toegankelijke ondersteuning zonder drempels

Wanneer ondersteuning nodig is, moet deze makkelijk te vinden en laagdrempelig zijn. We willen voorkomen dat mensen afhaken omdat ze niet weten waar ze terecht kunnen of omdat de drempel om hulp te vragen te hoog is. Daarom zorgen we ervoor dat ondersteuning wordt aangeboden op plekken waar mensen al komen, zoals scholen, bibliotheken en consultatiebureaus.

Ook breiden we het bestaande aanbod uit, zodat er meer mogelijkheden zijn om op een natuurlijke en informele manier aan basisvaardigheden te werken. Dit kan bijvoorbeeld plaatsvinden via leesclubs, interactieve bijeenkomsten of gezamenlijke activiteiten waar leren en sociale contacten samenkomen. Het moet geen extra last voelen, maar een kans om op een prettige manier sterker te worden in taal en rekenen.

- Beoogd resultaat: Een beter vindbaar en toegankelijk ondersteuningsaanbod, waardoor meer mensen gebruikmaken van de beschikbare hulp.

Betrokkenheid bij school en leren

Een sterke samenwerking tussen ouders en scholen vergroot de kans op een succesvolle schoolloopbaan. Niet iedereen voelt zich even vanzelfsprekend betrokken bij het onderwijs, bijvoorbeeld door taalbarrières of een gebrek aan vertrouwen. We zetten daarom extra in op de samenwerking tussen onderwijs en gezinnen, zodat de kloof kleiner wordt en kinderen optimaal

Actielijn 2: Basisvaardigheden en gezin – Doelen

- Een groter bewustzijn over het belang van taal en basisvaardigheden, waardoor problemen eerder worden herkend en gezinnen sneller de juiste ondersteuning krijgen.
- Een beter vindbaar en toegankelijk ondersteuningsaanbod, waardoor meer mensen gebruikmaken van de beschikbare hulp.
- Een sterkere samenwerking tussen ouders en scholen, waardoor kinderen beter ondersteund worden in hun leerproces.
- Meer mensen met een stevige taalbasis, waardoor zowel ouders als kinderen zich zekerder voelen en beter kunnen meedoen in de samenleving.
- Een duurzame samenwerking tussen onderwijs, zorg en welzijn, waardoor meer mensen profiteren van betere ondersteuning en kinderen een sterkere start krijgen.

worden ondersteund. Dit doen we door ouders meer te betrekken bij schoolactiviteiten en extra mogelijkheden te bieden voor ondersteuning. Denk aan ouderbijeenkomsten, extra contactmomenten met scholen en programma's waarin ouders en kinderen samen leren.

- Beoogd resultaat: Een sterkere samenwerking tussen ouders en scholen, waardoor kinderen beter ondersteund worden in hun leerproces.

Taal als sleutel voor ontwikkeling

Taalvaardigheid is een van de belangrijkste bouwstenen voor een zelfstandig en zeker bestaan. Niet alleen voor kinderen op school, maar ook in het dagelijks leven, bij het begrijpen van brieven, communiceren met instanties of het vinden van werk. Daarom richten we ons niet alleen op de taalontwikkeling van kinderen, maar ook op het verbeteren van basisvaardigheden in bredere zin.

Via de bibliotheek en andere partners bieden we laagdrempelige activiteiten aan die aansluiten bij het dagelijks leven. Denk aan programma's zoals *Taalschatten*, waarbij taalontwikkeling op een speelse en praktische manier wordt gestimuleerd, of initiatieven zoals *BoekStart* en *de Bibliotheek op school*, die de leesvaardigheid van kinderen en gezinnen versterken.

- Beoogd resultaat: Meer mensen met een stevige taalbasis, waardoor zowel ouders als kinderen zich zekerder voelen en beter kunnen meedoen in de samenleving.

Samenwerking en duurzame verandering

Dit alles kan alleen slagen als verschillende partijen goed samenwerken. Scholen, kinderopvang, de bibliotheek en het sociaal domein moeten elkaar weten te vinden en elkaars expertise benutten. Daarom werken we aan een structurele samenwerking waarin kennis en ervaringen worden gedeeld, en waarin ondersteuning aansluit bij de praktijk.

Een belangrijk speerpunt is het doorbreken van patronen. Problemen met basisvaardigheden worden vaak van generatie op generatie doorgegeven. Door vroeg in te grijpen, bewustwording te vergroten en passende ondersteuning te bieden, zorgen we ervoor dat deze cirkel wordt doorbroken.

- Beoogd resultaat: Een duurzame samenwerking tussen onderwijs, zorg en welzijn, waardoor meer mensen profiteren van betere ondersteuning en kinderen een sterkere start krijgen.

Samen bouwen aan een toekomstbestendige regio

Door in te zetten op vroegtijdige signalering, toegankelijke ondersteuning en een sterke samenwerking tussen onderwijs en gezinnen, zorgen we ervoor dat basisvaardigheden geen belemmering vormen voor ontwikkeling. We werken aan een regio waarin iedereen de kans krijgt om zich te ontwikkelen en vol vertrouwen de toekomst tegemoet kan gaan.

Actielijn 3: Toegankelijke dienstverlening en eenvoudig communiceren

Iedereen moet zonder moeite begrijpen wat er van hen wordt gevraagd. Of het nu gaat om een brief van de gemeente, een afspraak bij het ziekenhuis of het regelen van toeslagen – als de informatie te ingewikkeld is, haken mensen af. In de regio Gorinchem streven we naar een samenleving waarin iedereen begrijpt wat van hen wordt verwacht of weet waar ze terecht kunnen voor hulp. Dit is de verantwoordelijkheid van gemeenten, sociale partners en iedereen die met inwoners communiceert.

Duidelijke en begrijpelijke communicatie

Begrijpelijke taal is de norm. We stimuleren professionals om te communiceren op *A2-niveau* of op een andere manier informatie toegankelijk te maken, bijvoorbeeld met pictogrammen of duidelijke visuals. Ook nemen we concrete maatregelen, zoals de *Brievenwasserette*, waar lastige brieven herschreven worden in heldere taal, en de *Formulierenbrigade*, die helpt bij het invullen van ingewikkelde formulieren. Daarnaast zorgen we ervoor dat websites van de gemeente en andere partners beter te begrijpen en te gebruiken zijn.

- Beoogd resultaat: Inwoners begrijpen de informatie die ze krijgen en kunnen zelfstandig hun zaken regelen, zonder frustratie of verwarring.

Toegankelijke dienstverlening en ondersteuning

Soms lukt het niet om alles zelf te regelen, en dat is helemaal niet erg. Maar dan is het wel belangrijk dat mensen weten waar ze terechtkunnen voor hulp. We zorgen ervoor dat de *Informatiepunten Digitale Overheid (IDO's)* en gemeentelijke loketten goed vindbaar en laagdrempelig zijn. Hier kunnen mensen terecht met vragen over digitale communicatie, het invullen van formulieren en andere basisvaardigheden. Daarnaast zetten we in op voorlichting, zodat inwoners weten dat ze hier hulp kunnen krijgen zonder ingewikkelde procedures of lange wachttijden. Ook zorgen we ervoor dat professionals, van balie medewerkers tot hulpverleners, actief doorverwijzen naar deze ondersteuningspunten.

- Beoogd resultaat: Mensen vinden snel en makkelijk de juiste hulp en voelen zich niet verloren in de wirwar van regels en instanties.

Hulp vragen moet normaal zijn

Veel mensen schamen zich als ze moeite hebben met lezen, schrijven of digitale zaken. Daardoor stellen ze vragen te laat of helemaal niet, met alle gevolgen van dien. We willen die schaamte doorbreken en laten zien dat hulp vragen heel normaal is. Dat begint met een simpele stap: durven zeggen "Huh?" als iets niet duidelijk is. Dit geldt niet alleen voor inwoners, maar ook voor professionals die werken met moeilijke taal. Door open gesprekken en een laagdrempelige houding stimuleren we een cultuur waarin mensen elkaar helpen en waarin niemand bang hoeft te zijn om vragen te stellen.

- Beoogd resultaat: Hulp vragen is geen taboe meer en mensen maken sneller gebruik van ondersteuning als ze ergens tegenaan lopen.

Actielijn 3: Toegankelijke dienstverlening en eenvoudig communiceren – Doelen

- Inwoners begrijpen de informatie die ze krijgen en kunnen zelfstandig hun zaken regelen, zonder frustratie of verwarring.
- Mensen vinden snel en makkelijk de juiste hulp en voelen zich niet verloren in de wirwar van regels en instanties.
- Hulp vragen is geen taboe meer en mensen maken sneller gebruik van ondersteuning als ze ergens tegenaan lopen.
- Overheden en organisaties in de regio nemen samen verantwoordelijkheid voor duidelijke en toegankelijke communicatie, zodat iedereen mee kan doen.
- Mensen kunnen zonder taal- of digitale barrières zelfstandig hun zaken regelen en zich volwaardig onderdeel voelen van de samenleving.

Samen verantwoordelijk voor duidelijke communicatie

Begrijpelijke communicatie en toegankelijke dienstverlening zijn niet alleen een taak van de gemeente – het is een gedeelde verantwoordelijkheid van alle partners in de regio. Gemeenten, zorgorganisaties, scholen en andere instanties moeten samenwerken om ervoor te zorgen dat niemand buiten de boot valt. Dit betekent dat we professionals trainen, bewustwordingscampagnes opzetten en duidelijke richtlijnen hanteren voor heldere taal. We maken het niet moeilijker dan nodig en zorgen ervoor dat begrijpelijke communicatie de standaard wordt, niet de uitzondering.

- Beoogd resultaat: Overheden en organisaties in de regio nemen samen verantwoordelijkheid voor duidelijke en toegankelijke communicatie, zodat iedereen mee kan doen.

Samen werken aan een samenleving waarin iedereen mee kan doen

Iedereen moet de kans krijgen om zelfstandig zaken te regelen en volwaardig mee te doen in de maatschappij. Dat begint met duidelijke communicatie en een toegankelijk ondersteuningsaanbod. We zorgen ervoor dat professionals helder communiceren, dat inwoners weten waar ze terecht kunnen voor hulp en dat het normaal wordt om vragen te stellen. Want een samenleving waarin iedereen zich gehoord en begrepen voelt, is een samenleving waarin iedereen een plek heeft.

- Beoogd resultaat: Mensen kunnen zonder taal- of digitale barrières zelfstandig hun zaken regelen en zich volwaardig onderdeel voelen van de samenleving.

Samen werken aan begrijpelijke communicatie en toegankelijke dienstverlening

Door duidelijke taal de norm te maken, laagdrempelige ondersteuning goed zichtbaar te maken en een open houding rondom hulpvragen te stimuleren, zorgen we ervoor dat iedereen in Gorinchem mee kan doen. Inwoners begrijpen de informatie die ze krijgen, kunnen zelfstandig zaken regelen en weten waar ze terecht kunnen als ze hulp nodig hebben. Professionals en organisaties nemen gezamenlijk de verantwoordelijkheid om communicatie toegankelijk te maken, zodat niemand buitengesloten wordt. Zo bouwen we aan een samenleving waarin iedereen zich gehoord, begrepen en gesteund voelt.

Begrippenlijst

AVRES = AVRES werkt namens de Gemeente Gorinchem, Molenlanden en Vijfheerenlanden samen om inwoners te helpen met vraagstukken rondom werk, inkomen en geld.

Centrale toegang = Één plek waar inwoners terecht kunnen met hun maatschappelijke vragen. Vanuit deze plek wordt gekeken waar de inwoners de beste ondersteuning en hulp kunnen krijgen.

Formeel taalaanbod = Formeel onderwijs wordt meestal aangeboden door een taalaanbieder. Dit onderwijs wordt uitgevoerd door professionele docenten. Soms worden daarbij ook vrijwilligers ingezet. Het doel van dit onderwijs is niveauverhoging, vaak met toeleiding naar een diploma of een certificaat.

Informeel taalaanbod = Non-formeel onderwijs is georganiseerd leren, maar wat minder gestructureerd en systematisch in vergelijking met formeel leren. Non-formeel leren is niet gericht op het behalen van een erkend diploma of certificaat. De omgeving is niet per se ontworpen als leeromgeving. Denk bijvoorbeeld aan cursussen in een bibliotheek of wijkcentrum, of aan werkpleklernen. Professionals en vrijwilligers kunnen dit onderwijs uitvoeren.

Regio Gorinchem = Onder de regio Gorinchem vallen de gemeente Gorinchem, Molenlanden en Vijfheerenlanden. Deze gemeenten werken in dit programma samen aan de basisvaardigheden van inwoners.

Regionaal werkcentrum = Één loket waar inwoners terecht kunnen met hun vragen over werk, werk zoeken, taal op de werkvloer, werknemersvaardigheden etc.

Specifieke uitkering Wet Educatie en Beroepsonderwijs = Per 1 januari 2015 wordt jaarlijks een specifieke uitkering voor educatie verstrekt aan de contactgemeente op basis van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs. Het educatiebudget dient te worden besteed aan opleidingen in taal, rekenen en digitale vaardigheden. De contactgemeente (Gorinchem) is verantwoordelijk voor het organiseren van het regionale educatieaanbod, in samenwerking met andere gemeenten.

Taalaanbod = Al het aanbod van taal in de regio. Dat betekent alle plekken, activiteiten en organisaties waar inwoners hun taal kunnen verbeteren.

Taalniveaus = Met het taalniveau kan men een bepaald gebruik en begrijpelijkheid van een taal aanduiden. Het is er om het verschil in taalvaardigheid te kunnen meten.